Alsónémedi Hírmondó

XXIV. évfolyam 10. szám
2019. október

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának és Képviselő-testületének ingyenes tájékoztató és kulturális folyóirata

A „pesti srácok”, munkások és egyetemisták világraszóló erkölcsi győzelme a kommunista terror felett 1956.

Mind a mai napig sokan úgy tudják, hogy 1956 október 23-án spontán nemzeti felkelés tört ki Budapesten a szovjet megszálló és itthoni bűnöző csatlósaik ellen. Valójában több adat is azt erősíti meg - ahogy mi is hisszük - Jobbágyi Gábor egyetemi tanár kutatásai nyomán, hogy a forradalmat magyar és szovjet hatalmi fegyveres szervek közösen provokálták ki. A tudós jogászprofesszor könyve az 1956-os forradalom és szabadságharc, valamint a megtorlás 20.000 halottjáról szól, a nemzeti oldalról csak elismerő kritikát kapott. A „hivatásos” 56-os történészek képviselője viszont a balliberális sajtó „zászlóshajóin” nyomdafestéket nehezen tűrő kifejezésekkel illette - panaszkodott Jobbágyi tanár úr. (Magyar Hírlap, 2011. júl. 29. 13.) „Ezekre jólneveltségem okán nem válaszoltam” – írja, majd így folytatja:

Orosz történészek szerint a szovjet vezetés, amelyet részben magyar források is megerősítenek 1956. július 20-án elhatározta egy különleges hadtest felállítását egy különleges haditervre. A haditerv „Hullám” fedőnevet viselte, beindítására a „Kompasz” (Iránytű) jelszó volt hivatott. Célja „a szocilista társadalmi rend fenntartásának védelme, adott esetben helyreállítása „a magyar territórium”-ban, melynek nyomán 3-6 óra alatt kellett elfoglalni az ország és Budapest legfontosabb objektumait. A hadműveletben való részvételre számos felfegyverzett KGB-ügynök érkezett az országba. 1956 október 23-án és 24-én reggel Budapestre érkezett Ivan Szerov tábornok, a KGB parancsnoka, 7 KGB-tábornok és számos tiszt - orosz történészek szerint. A magyar fegyveres erőknél október 21-től teljes harckészültséget rendeltek el. Ez a szovjet erőknél október 19-21. között zajlott le. Október 23-án 19 órától Gerő Ernő többször hívta telefonon Andropovot és Hruscsovot, kérve a szovjet csapatok beavatkozását a tüntetők ellen. (Ez azért is érthetetlen, mert magyar adat szerint ekkor 4945 rendőr, 1568 karhatalmista és 7125 magyar katona volt Budapesten. Megjegyzendő, hogy magyar adat szerint 1954. január 18-ától volt terv karhatalom alkalmazására. A szovjet nagykövet már 1956 júliusában arról értesített, hogy a magyar vezetés katonai beavatkozást kérhet. A kérés teljesítése előtt Hruscsov bekérette a Kreml-be a Moszkvában tartózkodó Rákosi Mátyást, aki szintén gyors beavatkozást sürgetett. Hruscsov közölte Gerővel, hogy a beavatkozást a kormány kérje, erre a válasz az volt, hogy erre már nincs idő. (Kiemelendő, hogy ekkor még nincs fegyver a tüntetőknél!). A kormány kérését végül Hegedűs András volt miniszterelnök írja alá október 28-án, visszadátumozva október 24-re. Megjegyzendő azonban, hogy szintén orosz forrás, az ún. „Malin-feljegyzés” az SZKP Elnökségének üléseiről „a Hruscsov-Gerő” telefonbeszélgetés idején a szovjet beavatkozás már eldöntött tény volt, (vagyis akár 19 óra előtt). A szovjet csapatoknak a Kreml döntése alapján a szovjet vezérkar főparancsnoka, Szokolovszkij marsall 21 órakor kiadja a „kompasz” jelszót a „hullám” hadművelet beindítására. (Még most sincs szó a rádió „ostromáról”!) Ennek nyomán nem csak a Lascsenko és Malasenko vezette szovjet hadosztályok indultak meg Budapestre, hanem több hadosztály átlépte Kárpátalja és Románia felől is a magyar határt. (Összesen - magyar forrás közlése szerint, szovjet adatra támaszkodva - a többi között 31 500 katona, 1 130 harckocsi, 380 páncélos, 616 tüzérségi löveg és aknavető sorakozott fel hadrendben.) Az angol nagykövet, Christopher Fry 1957. január 3-i diplomáciai jelentése szerint már október 22-én megindult egy hadoszlop Szombathelyről a főváros felé. A nagykövet szerint, ha az „oroszok tudtak a közelgő eseményekről, akkor Gerőnek is tudnia kellett róla, különben nem mondta volna el este 8-kor harcias beszédét... {Gerő hírt kapott arról, miszerint a szovjet fegyveres erők már úton vannak megvédeni őt. Így alig tartható az a kommunista állítás, hogy a szovjeteket a fegyveres felkelést elfojtandó hívták be}” A Rádiónál 1956. október 23-án történtekkel kapcsolatban évtizedekig azt hallottuk, hogy az épületben lévő, ÁVH-sok hosszú ideig békésen tűrték, hogy lőjék őket. Az utóbbi húszegynéhány évben ez több szerzőnél úgy finomodott, hogy „nem lehet tudni ki kezdte a lövöldözést”. Az eseményeket átéltek beszámolói, a kórházi és nagyköveti jelentések egyértelműen mást mondanak vagyis azt, hogy az ÁVH tüzelt először. Október 23-án - egybehangzó állítások szerint - békés tömeg kezdett gyülekezni a Rádió Bródy Sándor utcai épülete előtt, később követelve a diákság 16 pontjának közlését. 20 órakor Gerő Ernő provokatív és harcias beszédet tartott, melyet a tömeg hallott, mert a Bródy Sándor utcában több ablakba kitették a rádiót. A beszéd és az, hogy továbbra sem olvasták be a követeléseket, felingerelte a tömeget, s az első lövések ekkor dördültek az ÁVH-katonák részéről. A tüntetők első halottjának (Mois János) személyi iratait Szirmai Ottó, a Rádió később halálra ítélt párttitkára nézte meg 20:30-kor. A környező kórházak ezután megteltek halottakkal és sebesültekkel. A II. számú Sebészeti Klinikán 23-án 6 halottat és 36 sebesültet rögzítenek, a 6 halottat később október 24-re anyakönyvezik, Szirmai Ottó, Angyal István, Teuchert József perükben egyértelműen kijelentették, hogy ÁVH sortűz előzte meg a Rádió ostromát, hasonlóan nyilatkozik Gyurkó László, Gosztonyi Péter és a történész Kovács Miklós. Fontos kiemelni, hogy minden véleménymondó szerint fegyvertelen tömegbe lőttek bele. Teljesen ismeretlen eddig Spencer N. Barnes amerikai ügyvivő távirata október 29-én éjjel a

külügyminisztériumának. Az ügyvivő szerint „a magyar csapatok megtagadták, hogy lőjenek a fegyvertelen tömegre, „AVO-egyenruhás, oroszul beszélő emberek nyitottak tüzet.” Az ügyvivő információi szerint 30-60 halott van, s kérték a követséget, járjon közbe a kormánynál az öldöklés megszüntetésére. A harcok az ENSZ-jelentés szerint 22.30-kor kezdődtek, bár Szirmai Ottó és Angyal István perükben egybehangzóan állították, hogy a Rádió ostroma a sortűz után, 24-én egy órakor kezdődött. Több forrás egybehangzó véleménye szerint, így lehet állítani, hogy az épületből folyamatosan, hosszabb ideig lőtték a tüntetőket - a végén sortűzzel-, melynek számtalan halottja és sebesültje volt, a fegyvertelen tüntetők részéről. Ezt követően kezdődött az épület ostroma. Feltesszük a kérdést, hogyan juthatott több ezer tüntető akadálytalanul fegyverhez október 23-án késő este és 24-én hajnalban? Magyar közlések szerint az utcán lévő rendőrök és katonák - látva az ÁVH-s öldöklést - önként átadták fegyvereiket. Szintén magyar források közölték már eddig is, hogy a tüntetők teherautókkal mentek a Fegyvergyárhoz és a katonai raktárakhoz, ahol nagy mennyiségű fegyverhez jutottak. Jobbágyi Gábor könyvében leírja, hogy egy szemtanú szerint a Múzeum kert sarkánál este fél 10 órakor három ÁVH-sokkal teli teherautó jelent meg, akik leszállva, szó nélkül átadták fegyvereiket. (Vagyis az épületben lévő ÁVH-sokat részben ÁVH-s fegyverekkel lőtték.) Hasonló adat van Fekete Gyula naplójában, aki október 23-i bejegyzésének a „Provokáció” címet adta. Eszerint teljesen megbízható ismerőse október 23-án, 18-19 óra között az Andrássy út 60. közelében akart telefonálni, megdöbbent, mikor kinyitotta a fülkeajtót, mert rengeteg fegyver hullott ki belőle. A másik telefonfülkéhez menve már ki sem nyitotta, mert látta, hogy tele van fegyverrel. Hogy is van ez? Aki minimális katonai ismerettel rendelkezik, még az is tudja, hogy a fegyverraktárak, fegyverszobák minden létesítményben a legszigorúbban őrzöttek, ha egy rendőr vagy katona átadja fegyverét ezt a legszigorúbban büntetik. Hogyan jutottak teherautóhoz október 23-án a tüntetők? A teherautó jogtalan felhasználása is bűncselekmény; nem tudunk a megtorlás során egyetlen büntetőügyről sem fegyver és teherautó átengedése miatt. Kijelenthetjük, mindez csak úgy volt lehetséges, hogy az akadálytalan fegyverhez jutást központi parancsra tették lehetővé a katonai, rendőri és ÁVH-s egységek. A már idézett angol követ Ch. Fry is leírja, hogy az orosz erőket már jóval a budapesti tüntetések kezdete előtt megindították, s hogy azok már mintegy hét órával azután akcióba állhattak, hogy a tüntetők első kézifegyvereikre szert tettek. Összegezve megállapíthatjuk, hogy 1956. október 23-án a forradalom kitörését kiprovokálták a magyar és szovjet hatalmi és fegyveres szervek.

Mi lehetett az oka a provokációnak?

Erre csak valószínűsíthető okokat lehet jelenleg megjelölni. A Szovjetuniónak az 1947-es párizsi békeszerződés alapján az osztrák államszerződés megkötése után ki kellett volna vonnia csapatait hazánkból. A maradásra okot kellett találni. Az 1956. februári Hruscsov beszéd és az SZKP. XX. kongresszusa után - mely csak részben leplezte le a kommunizmus bűneit - a „sztalinisták” megrettentek, s bizonyítani akarták, hogy még a korlátozott reformoknak is olyan hatása lehet, mint a magyar ’56. Nem zárható ki, hogy a vad sztalinista Gerő és Rákosi a provokáció ürügyén akart leszámolni az egyre erősödő , Nagy Imréhez csatlakozó „reformistákkal.”

Az okot biztosan nem tudhatjuk. Az azonban biztos, hogy a provokáció nem érte el célját.

A heroikus magyar forradalom és szabadságharc végső fokon teljes győzelmet aratott. A világ legnagyobb hadserege néhány nap múlva megverten távozott a KGB-vel együtt Budapestről. A kommunista diktatúra hatalmi gépezete egy hét alatt összeomlott. A hatalmat az országban spontán alakult munkástanácsok vették át. Tizenöt magyar állami és pártvezető Moszkvába, harminckilenc Munkácsra menekült családdal együtt. Ki tudja még mennyien mentek Csehszlovákiába vagy Romániába? A győztes világraszóló forradalmat 1956.bnovember 4. után csak egy brutális katonai támadással és évekig tartó megtorlással tudták vérbe fojtani.

Gloria victis!

Bálint István János
helytörténész

MEGHÍVÓ

1956. október 23.

Tisztelettel meghívjuk az 1956-os forradalom és szabadságharc **63.** évfordulója alkalmából tartott községi megemlékezésünkre valamint az azt követő fáklyás felvonulásra, gyertyagyújtásra.

Helyszín:

HALÁSZY KÁROLY MŰVELŐDÉSI HÁZ SZÍNHÁZTERME

Időpont:

2019. OKTÓBER 23. 18 ÓRA

Ünnepi beszédet mond: Takács Róbert történész

A nemzeti ünnep tiszteletére műsort adnak a Széchenyi István Általános Iskola 8. osztályos tanulói, felkészítő pedagógus: Hirmann Judit

Megjelenésére feltétlenül számítunk!

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata